

Худяк О.О., Сорокіна Л.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ШЛЯХОВЕ БУДІВНИЦТВО «АЛЬТКОМ»

В умовах фінансової та економічної кризи особливо актуальним є дослідження чинників, що впливають на фінансову стійкість будівельної галузі. Виключного значення набуває визначення кількісних та якісних величин, які б характеризували стабільність та надійність підприємства. Тому важливим є обґрунтування методики оцінки фінансової стійкості підприємства та виявлення закономірностей впливу внутрішніх та зовнішніх факторів зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Теоретичні та практичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємств знайшли відображення у наукових працях О.В.Мороза, І.А.Бланка, В.А. Верби, Л.О. Лігоненко, А.С. Вартанова, О.О. Шеремета [3], Е.М. Короткова, А.П. Ковальова, М.В. Афанасьєва, Г.В. Савицької, О.О. Терещенка, Є.Є. Іоніна, К.В. Ізмайлової [2], М.І. Жулеги [1] й інших вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів. Проте, незважаючи на значний обсяг накопичених у даній сфері знань, теоретична база для формування концептуальних основ оцінки фінансової стійкості підприємств має все ще недостатній ступінь вивчення, більшість розроблених моделей оцінки не враховують галузевих особливостей діяльності підприємства.

Метою даної статті є виокремлення у групи за допомогою методу головних компонент показників, що мають найбільший вплив на рівень фінансової стійкості підприємств шляхового будівництва з урахуванням особливостей галузі. У період глобальної кризи в економіці особливо гостро стоїть питання фінансової стійкості підприємства. Діяльність підприємств являє собою комплекс взаємопов'язаних господарських процесів, що залежать від численних факторів. Якщо який-небудь фактор випадає з ланцюга розгляду, то оцінка впливу інших прийнятих у розрахунок факторів можуть виявитися невірними.

Виявлення та систематизація факторів підпорядковані певним цілям. Внутрішні фактори залежать від організації роботи самого підприємства, а зовнішні - не підвладні волі підприємства. Цим поділом і слід керуватися, моделюючи виробничо-господарську діяльність і намагаючись управляти фінансовою стійкістю.

Для оцінки показників, що мають найбільший вплив на рівень фінансової стійкості ТОВ «Шляхове будівництво «Альтком» нами було обрано 9 основних факторів, які не дублюють один одного, тобто не є мультиколінеарними, саме: коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності; сума дебіторської заборгованості; сума запасів; сума грошових коштів. Перед нами постає завдання визначити які з наведених факторів найбільше характери-

зують фінансову стійкість підприємства. Об'єкт вивчення в економіці може бути всебічно охарактеризовано тільки за допомогою великого набору ознак (параметрів, показників).

При характеристиці об'єкта дослідження багатовимірними випадковими ознаками будується кореляційна матриця, елементи якої враховують тісноту лінійної стохастичною зв'язку. Але при великій кількості ознак характеристика певних зв'язків стає важким завданням. Виникає потреба в стиску інформації, тобто в описі об'єктів меншою кількістю узагальнених показників, наприклад факторами або головними компонентами.

Головні компоненти є найбільш зручними укрупненими показниками. Вони відображають внутрішні об'єктивно існуючі закономірності, які не підлягають безпосередньому спостереженню. Метод головних компонент дозволяє охарактеризувати об'єкт дослідження за допомогою кількох факторів, що значно спрощує аналіз.

У ході аналізу внесок кожної компоненти у загальну дисперсію порівнюється з визначеним порогом, на цій основі факторизація припиняється після виділення трьох головних компонент, на долю яких припадає 47,7%; 20,2%; 11,1% (табл. 1)

Таблиця 1 - Результати компонентного аналізу показників, що характеризують фінансову стійкість ТОВ «Шляхове будівництво «Альтком»

№	Вагові коефіцієнти Показники	Компоненти		
		1	2	3
1	коефіцієнт фінансової незалежності;	0,81	0,04	-0,45
2	коефіцієнт поточної ліквідності;	0,79	-0,17	0,39
3	коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів;	0,87	-0,02	0,39
4	коефіцієнт фінансової стійкості;	0,85	-0,45	-0,44
5	коефіцієнт абсолютної ліквідності;	0,63	0,49	-0,33
6	коефіцієнт швидкої ліквідності;	0,79	-0,28	0,04
7	сума дебіторської заборгованості, тис.грн.;	0,44	0,44	0,82
8	сума запасів, тис.грн.;	-0,24	0,87	0,05
9	сума грошових коштів, тис.грн.	0,46	0,69	-0,35
	Власне значення	4,09	1,99	1,68
	Внесок компоненти в загальну дисперсію, %	0,45	0,23	0,19

Внески головних компонент у загальну дисперсію

Головні компоненти	Власне число	Внесок компоненти у загальну дисперсію, %	Накопичене власне число	Загальний внесок компонент, %
1	4,09	45,61	4,09	45,61
2	1,99	23,22	6,08	68,83
3	1,68	18,99	7,76	87,82

Внесок кожної з компонент у загальну дисперсію ознак, які в нашому випадку дорівнюють 9, та описують 87,82% . Власне значення 7,76 визначає внесок відповідної компоненти у загальну дисперсію. Частка загальної дисперсії, що описується виділеними трьома головними компонентами складає 77,6%. З наведених результатів очевидно, що 1 компонента – генеральна. Для неї факторні навантаження багатьох вхідних ознак мають високі позитивні значення. У першій компоненті виділимо наступні показники: коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності. Друга компонента описує 23,22% загальної дисперсії. У другій компоненті виділимо суму запасів та грошових коштів. Третя дисперсія описує 18,99% дисперсії і включає в основному суму дебіторської заборгованості.

Таким чином головним компонентам можна присвоїти такі назви:

1 компонента - «Коефіцієнти фінансової стійкості»

2 компонента – «Запаси»

3 компонента – «Дебіторська заборгованість»

За отриманими головними компонентами можна охарактеризувати фінансову стійкість підприємства, враховуючи різні показники, що з різних сторін описують фінансову стійкість підприємства.

За результатами наведених розрахунків нами були виділені основні групи показників, що мають найбільший вплив на рівень фінансової стійкості підприємства.

Запропонована у статті модель оцінки фінансової стійкості підприємств будівельної галузі, яка ґрунтується на групуванні у головні компоненти факторів, що найбільше впливають на її рівень, відображає комплексний ефект взаємодії показників та результуючого фактору. Використання даної моделі дає можливість оцінити фінансову стійкість підприємства за трьома групами факторів, що поєднані за рівнем впливу на неї.

Література

1. Жулега М.И. Методология финансового состояния предприятия : монография. – Санкт-Петербург. – 2006. – 223 с.
2. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз у будівництві: навч. Посіб. – К.: Вид-во "Кондор". – 2007. – 385 с.
3. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. – К. : Вид-во "Кондор". – 2005. – 193 с.

Шарко А.Р., Чонко Н.С.

УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

У процесі постійної боротьби за клієнта між банківськими установами головною конкурентною перевагою є належної якості банківська послуга. Тобто діяльність банку, спрямована на задоволення клієнтів у прирості та отримання додаткових ресурсів, проведення розрахунків, зберіганні й інформаційному забезпеченні. Відповідно підвищення якості для організацій банківського сектору є стратегічною метою організацій. Реалізація даної мети вимагає визначення головних завдань управління якістю послуг, які б враховували потреби клієнтів та можливості організації.

Перше завдання: постійна орієнтація на клієнта. Оскільки банківські установи залежать від своїх клієнтів, тому повинні розуміти поточні та майбутні потреби своїх клієнтів, виконувати їхні вимоги і прагнути до перевищення їхніх очікувань. Власне необхідно використовувати маркетинговий підхід при управлінні якістю банківських послуг, який передбачає орієнтацію на клієнта і професійну гнучкість у реагуванні на зміни його вимог до продуктів і послуг, професійне спілкування з клієнтом, забезпечення переваг клієнтові під час використання послуг банку, порівняно з іншими банками, зацікавленість працівників банків у зростанні обсягів продажу банківських продуктів і послуг. Тобто відноситися із клієнтами як банківським активом.

Друге завдання: постійний моніторинг ринку. Підвищення якості послуг не можливе без ретельного моніторингу, визначення і задоволення нових потреб клієнтів ринку в будь-яких банківських послугах. Важливим моментом у діяльності банку стають дослідження кон'юнктури ринку банківських послуг з подальшим втіленням результатів досліджень у практичну роботу банку. Тому моніторинг банківських продуктів – це оцінка роботи персоналу банку та рівня виконання стандартів обслуговування клієнтів.

Найпоширенішими результатами процесу моніторингу якості обслуговування є: розроблення/виправлення системи якісного обслуговування клієнтів, достовірно та просто описуюча процес взаємодії консультанта та покупця; рішення про необхідність проведення тренінгу та/або навіть його розробка, про-